

פרד"ס כיבוד דוד

מס'

ע"ש דוד שלמה בן רינה ז"ל
ראש-הכולל הרב אורי פולק שליט"א

פרשת תזריע מצורע – פשט- מפי הרב

מדוע נסמכה פרשת שמיני לפרשת תזריע? בסיום פרשת שמיני, מובאים כל המאכלות האסורות, והביאום בסדר ארמ"ע, ר"ת אש רוח מים עפר, רק שסידרום מהסוף להתחלה עמר"א. עפר- בהמות וחיות. מים- דגים. רוח- עופות. אש- שרץ הצב, יש ב' סוגים: ערוד וסלמנדרא. ורש"י במסכת סנהדרין דס"ג ע"ב: היא חיה מתילדת בתנור שהיה דלוק ברציפות לילה ויום שבע שנים. ואם תיפרד רגע אחד משם- תמות כדגים שמתים בהפרידם מהמים.

ועל זה דרשו רז"ל, כשהגיע ר' עקיבא לפסוק זה "והצב למינהו", היה אומר: "מה רבו מעשיך ה' כולם בחוכמה עשית". ואולי הביא סדר עמר"א הפוך. כיוון שקוראים את פרשת שמיני בעומר, ואת המילה עומר תרגם אונקלוס ועומרא שנה סדרם מהסוף להתחלה ולכן הפך הסדר הרגיל ארמ"ע. ור' עקיבא זה שאמר: "מה רבו מעשיך ה'", שידוע שבימים אלו מתו במגפה תלמידי ר' עקיבא, שלא נהגו כבוד זה בזה, ועשו פירוד.

ועומר פעולתו הפוכה לאסוף את התבואה ולחברה לעומרים. והם פגמו בזה. וכמו שהסלמדרא שנפרדת מאש התורה מתה, גם הם שלמדו תורה בלי להעביר לחבר את החידושים שחידשו בתורה, נקרא כאילו נפרדו מהתורה ולכן מתו. וכן רמז ב"מה רבו מעשיך ה'", דהיינו בני האדם הם מעשי ה', מה רבו מלשון המילה מריבה, שלא נהגו כבוד זה בזה.

ובפרשת תזריע מתחילה אשה תזריע וילדה זכר. וידוע שהזרע בא לאדם מהאכילה שהוא אוכל. גם טיפת הזכר וגם טיפת הנקבה. ולכן ע"מ לדאוג כי ילדיו יהיו צדיקים וילכו בדרך התורה, עליו לדאוג ראשית לבחור הוא בעצמו את מאכליו, משום שהוא בורר את אותן ניצוצות השייכות לו. ולא ייתן לאחר לבחור לו. ויקנה מאכלים בעלי כשרות מהודרת. ויאכל וילעס היטב את המאכלים ויטחנם בל"ב שיניים, ויחשוב בדברי תורה. ויזהר לשמור על טוהר המחשבה.

ואף לאחר שאשתו תתעבר במשך כל זמן העיבור יתפללו שניהם ויטהרו את מחשבותם, ויזהרו לבל יכנסו מחשבות זרות ואפילו בזמן הלידה. ואף לאחר שיוולד בנם יזהרו ויטלו את ידיו וירגילוהו מגיל צעיר להיות טהור, ויביאוהו לשמוע דברי תורה וכך ינק מדברי רבותינו מגיל ינקות. ותזהר האשה במאכלות ובכשרות שלהם מאחר ומניקה את הילד.

מסופר על אבא שהלך עם ילדו בן השלוש. לאחר מכן ראוהו אנשים ושאלוהו: "בן כמה בנך זה?", התבונן האב וענה להם: "בן עשרים". התבוננו האנשים, ותמיהה נראתה בפניהם, מאחר וראו כי מדובר בילד בגיל ינקות. למראה תמיהתם הסביר האב את דבריו: "נכון, ילדי הוא בן שלוש שנים. אולם שבע-עשרה שנים! לפני כן כבר תכננתי אותו. ולכן נזהרתי בכל מה שקניתי, שיהיה בעל כשרות מהודרת, וכל מה שהכנסתי לפי דקדקתי ובדקתי הדק היטב היטב הדק. ושמרתי על זכות המחשבה ועל מה שהוצאתי מפי". ונמצא שהילד כבן עשרים שנה מהתכנון.

למני השבת:

בברכת שבת שלום
הרב אורי פולק שליט"א

"בן בג בג אומר: הפוך בה והפוך בה דכולא בה"

נראה לי בס"ד דבירור של ניצוצי הקדושה הוא שתי חלוקות הא' שמתהפך הניצוץ הקדוש מגשם עכור לגשם זך וזה נקרא בירור חיצון, והב' שמתהפך הניצוץ מגשם זך לרוחניות וזה נקרא בירור פנימי.

והענין הוא כי ניצוצי הקדושה הם מעורבים בדומם וצומח ובחי שהוא בשר בהמה וחיה ועוף וכולם הם גשם עכור, ואם האדם יאכל בשר עולה הניצוץ מן הבשר שהוא גשם עכור אל האדם שהוא גשם זך, וכן אם יאכל את הצומח וכן אם יאכל דבר שמעורב בו עפר שהוא דומם ובאותו עפר יש ניצוצי קדושה, ואח"כ צריך לעלות הניצוץ הקדוש מן האדם אל הרוחניות שהוא מקום הקדושה למעלה בעולמות העליונים והרי זה מתהפך מגשם זך אל הרוחניות, ושלימו שתי חלוקות הבירורים האלה שהם בחינת חיצון, ובחינת פנימי לא אפשר להיות אלא רק ע"י עסק התורה, מפני שבדברי תורה יש חיצוניות שהוא הפשט שלה ופנימיות שהוא הסוד שבה.

וזה שאמר: הפוך בה והפוך בה. שני מיני הפכיות:
(א) מגשם עכור אל גשם זך שזה נקרא בירור חיצון

(ב) מגשם זך אל הרוחניות שזה נקרא בירור פנימי, יען דכולא בה היא התורה דאית בה כולא כלומר חיצוניות ופנימיות ולכן בה יהיה שלימות שני הבירורים חיצון ופנימי.

ועל כן אף על פי שנעשה בירור ע"י האכילה אין נעשה בירור שלם כי באכילה אי אפשר להיות אלא בירור חיצון מגשם עכור אל גשם זך, אך בירור השני שהוא בירור פנימי אי אפשר להיות על-ידי אכילה. ולכן הזהירו חז"ל ללמוד בדברי תורה על השולחן אפילו בחול, ולימוד פתיחת אליהו זכור לטוב היא מסוגלת הרבה לבירור ניצוצי קדושה, והרגיל בה טוב לו לעתים שהוא טרוד בהם ומה גם בשביל לילות הקיץ שאוכלים על הגגות דאי אפשר ללמוד לאור הנר:

רמז - בעל הטורים

א. **זאת תהיה תורת המצורע** - שתי צפרים. שתי צפרים ע"ש כצפור נודדת מקנה כן איש נודד ממקומו דכתיב ביה בדד ישב לכך טהרתו בצפרים:

ב. **על מים חיים** - כמו שמצינו בנעמן שנתרפא מצרעתו במים חיים ולכך זב צריך טבילה במים חיים משא"כ בשאר טמאים שאינן צריכין להתרפאות ע"י מים חיים:

ג. **על מים חיים** - (258) בגימט' לא במים מלוחים (עם הכולל 258):

ד. **והזה על המטהר ז' פעמים** - כנגד ז' דברים שנגעים באים עליהם מזה עליו שבעה פעמים:

ה. **ושילח את הצפור** - רמז שתפרח ממנו הצרעת צפור אחת שחווה לומר כן לא תבא עוד הצרעת ואחת משולחת לו' שאם יוסיף להרע תחזור הצרעת כמו הצפור השלוחה:

ו. **נראה לי** - ב' פעמים במסורה: דין ואידך מרחוק ה' נראה לי זהו שאחז"ל שאפי' ת"ח ובקי בנגעים לא יאמר נגע אלא כנגע וזהו מרחוק נראה שיקח הדבר מרחוק ולא יפסוק לומר נגע:

ז. **ואחר כן** - ב' פעמים במסורה: דין ואידך ואחר כן תבא אליה ובעלתה כמו הכא שמפנה כלים נאים שלא יטמאו אף התם נמי צריכה להסיר כלים הנאים מעליה כדי שתתגנה בעיניו ולא יטמא בה:

ח. **דברו אל בני ישראל** - ובפ' נגעים לא אמר דבר לפי שע"י העגל שעשה אהרן באו נגעים על ישראל. וסמך פרשת זב למצורע לפי שע"י הנחש נתקלה האשה בזיבה והנחש בצרעת:

ט. **ישכב עליו** (448) - בגימטריא זה מיוחד לשכיבה (עם הכולל 448):

י. **וכל הכלי (עם הכולל 122)** - בגימטריא אבל לא האבן (122):

יא. **ורחץ במים** (397 עם שתי המילים) - בגי' ובארבעים סאה (397). ד"א במים במי מ' פי' מ' סאה:

יב. **שטף** - ב' דין ואידך וחלף ביהודה שטף ועבר שזב צריך מים חיים:

יג. **יגע** (84 עם הכולל) - בגימטריא היסט (84). איזהו מגע במקצתו שהוא שכולו זהו היסטו:

יד. **ובא לפני ה' אל פתח (עם הכלל 725)** - בגי' הנה מלמד שהזב הוא טובל מבעוד יום (725):

טו. **ורחץ במים את כל בשרו (עם הכולל 1357)** - בגימ' ולא יהא בו חציצה בבשרו ושערו (1357)

בית שמאי ובית הלל בית שמאי אומרים לא כשם שיצירת הולד בעולם הזה כך יצירתו לעולם הבא בעוה"ז מתחיל בעור ובבשר וגומר בגידים ועצמות אבל לעתיד לבא מתחיל בגידים ועצמות וגומר בעור שכן כתיב במתי יחזקאל (יחזקאל לז) וראיתי והנה עליהם גידים ובשר עלה ויקרם עליהם עור מלמעלה ורוח אין בהם אמר ר' חייא בר אבא אין פרשת יחזקאל ראייה למה מתי יחזקאל דומין למי שנכנס למרחץ זה שפשט אחרון לבש ראשון בית הלל אומרים כשם שיצירתו של אדם בעוה"ז כך יצירתו (לעולם) [בעולם] הבא בעולם הזה מתחיל בעור ובשר וגומר בגידים ועצמות ולעתיד לבא כמו כן שכן איוב אומר (איוב י) זכר נא כי כחומר עשיתיני (שם) הלא כחלב תתיכני הלא תתיכני כגבינה תקפיאני הקפיאתני אינו אומר אלא תקפיאני עור ובשר תלבישני הלא תלבישני אינו אומר אלא תלבישני ובעצמות וגידים תסוככני סככתני אינו אומר אלא תסוככני (שם) הוי חיים וחסד עשית עמדי אם של אשה מלא דם עומד וממנו יוצא למקום נדחה וברצונו של הקב"ה הולכת טפה של לבנות ונופלת לתוכה מיד הולד נוצר משל לחלב שנתון בקערה אם נותן לתוכו מסו נקפא ועומד ואם לאו הולך רופף לשני ציירין זה צר דמותו של זה וזה צר דמותו של זה לעולם הנקבה מן איש והזכר מן האשה הזכר מן האשה מנין שנא' (ד"ה א ד) ואשתו היהודיה ילדה את ירד וכתוב (בראשית כב) ופילגשו ושמה ראומה ותלד גם היא וגו' הה"ד אשה כי תזריע וילדה זכר ונקבה מן האיש שנאמר (שם) ובתואל ילד את רבקה (שם מו) ואת דינה בתו (במדבר כו) ושם בת אשר סרח א"ר אבין לית ספר דמספר לגרמיה משל לשנים שנכנסו למרחץ זה שמזיע ראשון יצא ראשון אמר ר' אבהו טובה גדולה עושה הקדוש ברוך הוא עם אשה זו בעוה"ז שלא התחיל בצורת הולד בגידים ועצמות שאלו התחיל כן היה מבקיע כריסה ויוצא לפי שבעוה"ז אשה יולדת בצער לעתיד לבא מה כתיב (ישעיהו יו) בטרם תחיל ילדה בטרם יבא חבל לה וגו'.

"אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת"

הה"ד (איוב כח) לעשות לרוח משקל ומים תכן במדה אמר רב הונא בשלשה מקומות יצתה רוח שלא במשקל וכבר היה לה להחריב את העולם ואלו הן אחד בימי איוב ואחד בימי יונה ואחד בימי אליהו בימי איוב שנאמר (שם א) והנה רוח גדולה באה מעבר המדבר בימי יונה שנאמר (יונה א) וה' הטיל רוח גדולה אל הים בימי אליהו שנאמר (מ"א יט) ויאמר צא ועמדת בהר (לפני ה') והנה ה' עובר ורוח גדולה וחזק מפרק הרים אמר רבי יהודא ברבי שלום היא אותה של איוב היא אותה של יונה היא אותה של אליהו בשביל אותה הבית היתה אותה של איוב בשביל אותה ספינה היתה אותה של יונה בשביל אותה מעשה היתה של אליהו ואין לך גדולה בהם אלא אותה של אליהו הה"ד ויאמר צא ועמדת בהר אמר רבי תנחום ברבי חייא ואמרי לה בשם רבנן אין מלך המשיח בא עד שיכלו כל הנפשות שעלו במחשבה להבראות ואלו הן האמורות בספר של אדם הראשון הה"ד (בראשית ה) זה ספר תולדות אדם אמר רבי יהושע ברבי חנינא בשעה שהרוח יוצאת מלפני הקב"ה משברו בהרים ומרשלו בגבעות ואומר לו הוי זהיר שלא תזיק לברייתו שנא' (ישעיהו נז) כי רוח מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי בשביל נשמות שאני עשיתי (איוב כח) ומים תכן במדה רבי יודן בר ר"ש אמר אפילו מים שיורדין מלמעלה לא נתנו אלא במדה הה"ד (שם לו) כי יגרע נטפי מים וכתוב ונגרע מערכך :

ד"א לעשות לרוח משקל אמר רבי אחא אפילו רוח הקודש ששורה על הנביאים אינו שורה אלא במשקל יש שמתנבא ספר אחד ויש שנים אמר רבי סימון שני דברים נתנבא בארי ולא היה בהם כדי ספר ונטפלו בישיעה ואלו הן (ישעיהו ח) וכי יאמרו אליכם דרשו אל האובות ואל הידעונים וחברו ומים תכן במדה אמר רבי יודן ברבי שמואל ואפילו דברי תורה שנתנו מלמעלה לא נתנו אלא במדה ואלו הן מקרא משנה תלמוד הלכות ואגדה יש זוכה למקרא ויש למשנה ויש לתלמוד ויש להגדה ויש זוכה לכולן ד"א לעשות לרוח משקל בנוהג שבעולם הבריות אומרים איש פלוני רוחו יתירה איש פלוני רוחו קצרה שנתנה בו רוח קטיקטון ומים תכן במדה אדם היה משוקל חציו מים וחציו דם בשעה שהוא זוכה לא המים רבין על הדם ולא הדם רבין על המים ובזמן שחוטא פעמים שהמים רבין על הדם ונעשה אדריפיקוס ופעמים שהדם רבין על המים ונעשה מצורע הה"ד אדם או דם:

ד"א אדם כי יהיה בעור בשרו הה"ד (איוב לח) מי פלג לשטף תעלה אמר רבי ברכיה אית אתרין דצווחין לשערא שיטפא מעשה באדם אחד שהיה יושב ודורש ואמר אין לך כל נימא ונימא שלא ברא לה הקדוש ברוך הוא גומא בפני עצמו כדי שלא תהא אחת מהן נהנית מחברתה א"ל אשתו ועכשיו אתה מבקש לצאת לתור פרנסתך תוב ובוריך קאים לך שמע לה ויתב ליה וקם ליה בורייה ודרך לחזיז קולות אפי' קול שיוצא מן הרקיע עשה לו הקב"ה שביל בפני עצמו וכ"כ למה שלא תצא ותחריב את העולם ד"א ודרך לחזיז קולות אמר רבי אבין משל לגנת ירק שהמעין לתוכה כ"ז שהמעין לתוכה ירקה משחיר פסק המעין הלבין ירקה כך זכה אדם ושער שחור צמח בו נרפא הנתק טהור הוא ואם לאו ושער בנגע הפך לבן הה"ד אדם כי יהיה או דם:

יאמר באופן זה, כשתסיר ממנין אש"ה (306) מנין יסוד (80), שהוא הזרע מ"ן שלה שהוא ביסוד, אז ישאר כמנין זכ"ר (227 עם הכולל) שישאר בה. עוד כשתסיר מאש"ה (346) מנין זכ"ר (227), ושבעה אותיות מלוי זכר, כזה, זי"ן כ"ף ר"ש, ישאר כמנין חסד (72), ר"ל, שיצאו הדינין, ונשאר החסד:

וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל וכו' אשה כי תזריע וכו' וביום השמיני ימול בשר וכו':

יש לדקדק באומרו לאמר שני פעמים, והיה די באחת. ועוד סמיכות מצות מילה לטומאת הנידה ולנגע צרעת, מה קשר ושייכות יש זה עם זה, ועוד אומר למטה אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת, נראה שאין זה סדר נכון, וכך היל"ל אדם כי יהיה בעור בשרו נגע צרעת שאת או ספחת או בהרת. אמנם יובן ע"ד מ"ש רז"ל שבעון שעברה חוה על צווי השי"ת נתקללה בדם הנדה ובדם בתולים, כמו שדרשו על הרבה ארבה. וזהו שיעור הכתוב וידבר ה' אל משה לאמר, כלומר על אמירה שאני צריך לומר לך על הנדה והלידה, ואם יאמר נא ישראל מאין באה טומאת הנדה לבנות ישראל הקדושים, לזה אמר דבר אל בני ישראל וכו', כלומר בשביל אותה אמירה שאמרתי לחוה ועברה עליה, נענשה בטומאת הנדה, לזה וטמאה שבעת ימים כימי נדת דוותה תטמא:

וביום השמיני ימול וכו',

ונסמכה המילה לנדה, שע"י המילה ימנע מליטמא עם הנדה, ולזה ציוה השי"ת לנו על המילה למול הקטן בן ח' ימים, שע"כ מתישין כח הטומאה ויסור התאוה. ועוד להורות שהוא עבד השי"ת חתום בחותמו, ולא יעבור על צויו, ולזה ניתנה מצות המילה באמצע בין צווי הנדה ובין צווי הצרעת, שע"י המילה ינצל מזה ומזה מלישכב עם נדה, וגם להיות עניו ושפל רוח, כעבד חתום בחותם אדוניו, ויברח מן הגאווה:

ולפי שהגאווה מתחלקת לג' מינים, יש מי שגאותו בלבו ולפני הכל נראה כעניו, וע"ז נאמר אדם כי יהיה בעור בשרו שאת, כלומר שהגאווה תקועה בעור בשרו ואינה ניכרת לכל, והיא שאת בינו ובין עצמו. ומין שני, והוא שמתגאה על הדומים לו, ולא על מי שגדול ממנו בחכמה ובמנין, וזהו הספחת, מלשון (ש"א ב' ל"ה) ספחני נא שהיא מלשון חיבור. ומין שלישי היא יותר חולה, והיא בהרת, והוא המתגאה אפילו על מי שהוא גדול ממנו בחכמה ובמנין והעושר, שמעיז פניו כנגד הכל, וזהו בהרת עזה. ושלוש אלה שנא השם, ושלשתם לוקים בצרעת, ואפילו מין הא' שהוא קל מן הכל, שהוא מתגאה בינו לבין עצמו, לזה חזר ואמר הכתוב והיה לנגע צרעת בעור בשרו, אפילו שהוא כמוסה מעין כל, עכ"ז יענש, כ"ש החלוקות השתים שהם יותר גרועות:

הנה מצינו שאפילו השי"ת שונא הגאווה, שכן כתיב (תהלים צ"ג) ה' מלך גאות לבש, שהגאווה היא בערך מלבוש אצלו, שבמלכותו לובש הגאווה לאיים, ותכף ומיד פושטו, כמ"ש ז"ל כל מקום שאתה מוצא גדולתו ית' שם אתה מוצא ענוותנותו כו'. ובזה יובנו הכתובים על נכון:

וביום השמיני ימול בשר ערלתו:

סוד המילה הוא, דע, כי מ"ילה (85) בגי' אלהי"ם ע"ה, וערל"ה (305) כמנין א-ל-ה-י-ם, כזה, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם (80+20+15+74+111=300), עם ה' אותיות, הרי כמנין ערל"ה (305). ופריע"ה (365), בגי' שס"ה (365), כמנין א-ל-ה-י-ם דיודי"ן שעולה בגי' ש' (300), וא-ד-נ-י, כנגד שס"ה מל"ת. וסוד מציצת הדם, כבר ידעת כי שם אהי"ה כזה, א' א"ה אה"י אהי"ה (21+16+6+1=44), עולה כמנין ד"ם (44). והכוונה בכל זה הוא, כדי להפשיט מהנימול כחות הדין הה' גבורות, ולהמשיך אליו החמשה חסדים. והמשכיל יבין:

עוד ביום השמיני ימול בשר ערלתו:

ימול, ממקום חטא אדה"ר שהיה מושך בערלתו כארז"ל. והיותו ביום השמיני, לרמז כי ביום השמיני עבר שליטת השבעים שרים, כי ימי שנותינו בהם שבעים שנה, וכשעלינו למדריגת השמונים שנה הם הגבורות, ואין להם חלק ונחלה בהם, כי עלו למקום הבינה, ולכן ימול בשמיני, ויתן לנחש לחמו שהיא הערלה, והבן. וזהו שסמך לפרשה של מעלה, שנאמר להבדיל בין הטמא והטהור ובין החיה הנאכלת. והבן כל זה: